

(א) גיל מציען דאטער, (ב) גיל דרבא, (ג) לקמן נ"ג, (ד) גיל רבא, (ה) ונקמן קא: ע"י לו: חולין נ"ג, (ו) גיל מציען דאטער, (ז) ע"י מציען דאטער, (ח) על הגליון, (ט) גיל דהי ותי רש"י, (י) וילניורה וכן נקמון.

גליון הש"ס

גמרא היינו תך. ע"י ריטב"א שנוטע דף לו ע"א ד"ה תרמי למ"ל:

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל אבנייה אנא אמר ליה לית לי דוכתא כג"ל ומיתא אסתמיה נמחק: (ב) שם לא טרמח א"ל לא קא מתר ל' א"ל ש"ש אכריסך ועל: (ג) דאם אבנייה ר"י כדריירי כג"ל ומיתא נמחק: (ד) שם חלל מינע רצובי בעלמא כג"ל ומיתא נמחק: (ה) שם שמוח ל' אינדורנא: (ו) רש"י ד"ה אגל ותי יסתרו הני: (ז) ד"ה סכנה ותי שחיו לך נמקן: (ח) ד"ה אשתי אינדורנא: (ט) ד"ה שמה בעלמא אספלידא שמה כג"ל ומיתא אס נמחק: (י) ד"ה בית כור לפי חשקו. י"ב עין לקמן בפ"י רש"י ר"ה בית כור:

מוסף רש"י

בוקי סריק. כיום ריקם, כלומר דכיס שאין עטם (ע"י ד' חולין ג'). לתך. חלי כול לפי משקן סלמס כחל התמק, ממשום על חמשת היו בית סלה (ב"מ ע"ד).

רבינו גרשום

לא מציען דאטרה (לבנות) [לפנות] ביתי: שוף אכריסך ועל. כלומר הואיל וטרם מולך (ל חפוצ בארץ ופוף כעור. שלא ירדה העליה למטה מ"ו אז יכול לטעון לו דור ברוחק בתוך עשרה: [ולא] אתנו בחוץ הדרי. שלא התנו זה לזה לבנות אחר נפילה: עד כמה. גבוה יכול לכופו ששע"ע לו: כאותה ששינוי. כפי המוכר: ורומן כחצי ארבע וכחצי רחבו. שאם היה הכות"ב אמה באורך ורחב ה"א אמה עושה גבוה חצי כ"י וחצי י"ש שם ט"ו אמה וראה לדבר מהיכל: לא תיתלו בוקי סריק. כלומר לא תאמינו בדברים ארוך הללו מעולם לא ימוך ר' נחמן שיבנהו גבוה כזה: ישור אסורייתא דמתחא כדי שיהא יכול לישא משאו על גבו כמשאו של אנשי מחורא ויכול לחזור בריחו בחכי מצי לכופו טפי לא: אשתא (ג) אב כוי דחברי. שהיה בונה כותלו כנגד חלקו חבירו שהיה לו חזקה לחלוץ ולא הרחיב ר' אבות: מרעית אשתאי. שתחתור בו חלונות אחרות: סתמא לך. עד חלונות אלו ובנינא

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

שוף אכריסך. שמה קומתך עד כריסך: כשורי. קורות העלייה: **אבל אתנו אהדרי.** כשחלקו אס משפל עלייה (י) יסתרוה הצית ויבנוהו: **עד כמה.** תשפיל העלייה ויכוף את העליון לסמור ולבנות: **לאוסה ששינו.** בהמוכר פירות המקבל עליו מחבירו לבנות לו בית עושה

רומן כחצי ארכו וחצי רחבו כנשין והיכל שהיה ארכו ארבעים ורחבו עשרים וגבהו שלשים: **איסוריא.** חזילות קנים ארוכים: **והדי.** מחזיר עצמו לכל צדדין: **סכנה לך הכא.** אסתמו לך חלונותיך באבנים וטיט ואפתח לך למעלה מכותלי גבוהה כחלק חלונות אחרים שיאירו (י) צדימך: **קמרעם לאשיאי.** כשתפתח זה חלונות תנוט החומה ממחמת המכה: **סכנה לך.** הכותל מראש גובהו עד שיגיע למקום החלונות שאעשה לך: **לא קיימא.** שאין טיט המדש נדבק יפה בטיט הישן שיש אכריסך ועל: (א) דאם אבנייה ר"י כדריירי כג"ל ומיתא נמחק: (ב) שם חלל מינע רצובי בעלמא כג"ל ומיתא נמחק: (ג) שם שמוח ל' אינדורנא: (ד) רש"י ד"ה אגל ותי יסתרו הני: (ה) ד"ה סכנה ותי שחיו לך נמקן: (ו) ד"ה אשתי אינדורנא: (ז) ד"ה שמה בעלמא אספלידא שמה כג"ל ומיתא אס נמחק: (ח) ד"ה בית כור לפי חשקו. י"ב עין לקמן בפ"י רש"י ר"ה בית כור:

ז.

שוף אכריסך. פ"ה שמה קומתך ולר"י נראה שוף לשון שפשוף שמתחך בשרץ: **בוקי סריק.** אנשים רקים מתרגמיין גוברין סריקין (שופטים יא): **היינו תך.** וז"ל והא אשמעינן באי עובדא דחדתא אעתיקא לא קאי דלא שמעינן מההיא

לדעיל ולעיל אלטרין כדאמרינן וה"מ דלא מנו כשורי למטה מי' וכו' וי"ל דמילתא דפשיטא היא דחדתא חדתא וכולה עתיקא לא קאי ומשום הא לא הוה צריך לאמריי האי עובדא: **אספלידא.** פרש"י ערקלין יפה וצערין פירש מערה כדמתרגס (תהלים נג) מפני שאול צמעה באספלידא ואורי' דאספלידא דהכא א"ל להיות מערה מדקאמרי' נמי דעלו להדי כשורי והודרי וצמעה ליכא כשורי והודרי ועוד מדקאמר מעיקרא אספלידא והשמח א' אידרונא וצמעה ליכא אורה כלל ומפרש ר"י דאספלידא דהכא הוי אכסדרה שיש זה אורה גדולה שפוצה צרות אחד כדאמרינן בלא יחפור (לקמן דף כה). עולם דומה לאכסדרה וכו' וכן מוכח בהקומן רבה (מנחות דף לג: ושם ד"ה אספלידא) דלמר אביי חיינא להו לאספלידא דבי מר דאית מימצי בית שער ואכסדרה ומרפסת חייצין צמזמה: **א"ל** בדידי קבנינא. פ"ה אמה אין לך עלי חוקת אורה של שלש שנים ומימה שהיה יכול להאפילו עליו שלא יהא לו צטרקלין אורה כלל ועוד דמאי קאמר באוריא לא עלו אהדי פשיטא דעלו נמי באוריא דבית בלא אורה אינו שיה כלום ומפרש ר"י שמשאספלידא היה יכול לראות לשדומי דרך התרצינא דקאמר מאפלת עליו היינו שהיה מעכו שלא היה יכול לראות שדומי וקרי לה נמי אידרונא שלא היה יכול להצט למרחוק וכן מפרש ההוא ולקמן אין להם חלונות זה על זה ומיהו קשיא לר"י דמאי קפריך מאי שנה מהא דתניא כ"י המס ודאי יש הכרס אצל הכא זה לא היה צורך האספלידא מש"ה צדין קאמר ליה ונראה לר"י דואי היה מאפיל עליו האורה שלא היה צו אורה גדולה כאשר צריך לאכסדרה אצל עדיין היה צו אור גדול והא דלמר ומנגדן מרתיק ד' אמות שלא יאפיל היינו שלא יאפיל לגמרי עד שלא יהא ראוי להשתמש בו יפה ומש"ה קרי ליה אידרונא משום דלגבי אכסדרה אידרונא היא והשתא נמי אמי שפיר דלא עלו להדי באוריא שהוא צורך האכסדרה: **והוא** דקרו ליה בית בור. וכגון שהוקף יודע שיש לו קרקע שקרוי בית כור דל"כ הכי הטעהו ואפי' אס רואה צעעת מכירה שאין שם בית כור יכול לומר סבור הייתי שהיית משלים לי בית כור ואם תאמר ונימא דדמים אפילו קרו ליה בית כור ישלים לו בית כור שלם ויש לומר דמיירי כגון דאחיל גביה ואינו נותן לו אפילו קרו ליה בית כור אפילו אין צו אלל לתך הגיעו ואי לא קרו ליה בית כור חייב לתת לו בית כור שלם אי נמי דלא אחיל גביה וכגון דנתן לו דמי לתך והשתא אי לא קרו ליה בית כור היה יכול לומר נוקח אס תרצה לתת לי בית כור שלם ולעמוד במקום עמוד ואם לאו תחזור לי מעותי אצל אי קרו ליה בית כור הגיעו אע"פ שאין צו אלל לתך:

עין משפט
נר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ד מהל' שנים הל' ו' סמך עשין פ"ד ט"ע ח"מ סימן קמ"ד ע"פ ד' עינין כגריה:
מב ה ו מ"י שם פ"ד הלכה ט סמך עשין פ"ד ט"ע ח"מ סי' קמ"ד ע"פ ד' עינין קמ"ד ע"פ ד' עינין מ"ה ח ט מ"י שם הל' י סמך שם ט"ע ח"מ סי' קמ"ד ע"פ ד' עינין מ"ו י מ"י פ"ד מהל' מרכיה הל' י סמך שם ט"ע ח"מ סי' קמ"ד ע"פ ד' עינין מ"ז כ מ"י פ"ד מהלכות שנים הל' י סמך עשין פ"ד ט"ע ח"מ סי' קמ"ד ע"פ ד' עינין מ"ח ל מ"י פ"ד מהל' מרכיה הל' י סמך עשין פ"ד ט"ע ח"מ סי' קמ"ד ע"פ ד' עינין מ"ט מ"י שם הל' י סמך עשין פ"ד ט"ע ח"מ סי' קמ"ד ע"פ ד' עינין:

רבינו גרשום

לך מחדש: דינא אמר ליה. דלא מצי למיטרח לבנות ביתו: היינו תך. דקאמר רב המא בבתי בני חור וכו' והא תו למיה ל'י הא איצטרך לכותי. שאפי' אלו חלונות שיש לו בהן חזקה: בי הבני חור. שאין צורך בהן לאורה כל כך אפי"ה לא מצי לכופו לפנות: אספלידא. חדר שולעוין קמטרא: תרביצא. גינה שמוקף לה: אפומא דאספלידא. לפני התחת: אחר של שדה לבן. שדה חבואה: יש לו לבעל הכרם הכרם ד' אמות בשדה לבן. דעלו להודי וכמעלו זה בעל הכרם לבעל שדה משהה לבן ויתר מחלק שדה כרם כדי שיהא לו ד' אמות אצל הכא גבי אספלידא לא העלהו ויתר תרביצא ומש"ה מצי למימר ליה בדידי קבנינא: א"ל וכו' בשופטין עסקין. דלא מעלו אהדרי כלומר וכו' אנשים שוטים עסקין דבלא עליו קרקע טל זה תרביצא תחת האספלידא והלא זה בני וזה [אינו] בני אלא קא בדאי עלו אהדרי ברמים: כשורי והודרי. ולא עלו באוריא ולא נתן לו בקרקע ויתר וברין קאמר בדידי קא בנינא: ולימא ליה. בעל האספלידא עד האידנא הויא לה אספלידא דהויא לה הנורא מפליא אבל השתא אי בבית אשיתא קא מאפלת עליו והוה לי אדרונא דחשיכה טפי ובהא טענה מצי מעכב עלריה: אמר רב שימי בר אשי שמא בעלמא פליג ליה. דהשתא נמי שם אספלידא קרי ליה אע"י דמאפלא: מי לא תניא כו'. אע"פ שאין שם אספלידא כגנו שותים וזאת יצא נזב (חילנות): דריירנא ביה כדרידו ביה אבהתי. כלומר להכי איכונא למיתב חלק אבהתי שהיה לה מאור גדול:

(א) [חולין ג' על פתח ע"י כנס' ד"ה שוף]: (ב) [לפניו גבי אמוי כוי דכריה]: (ג) [נלשון צריך מיקון ואולי דל"ל דלא היו מעמידין גפסומים ע"י חרשה]: